

בס"ד. ש"פ האזינו, י"ג תשרי, ה'תשכ"ט.

(הנחה)

כנשר יעיר קנו גו' ישאהו על אברתו¹, וידוע הפירוש של בעל ההילולא², שנשר הוא בחינת רחמים, וכנשר יעיר גו' הוא בחינת רחמים רבים. ומ"ש ישאהו על אברתו, אף שאין לו גוף ואין לו דמות הגוף³, הוא כי זאת התורה אדם⁴, והו"ע רמ"ח אברים דמלכא הנעשים ע"י רמ"ח פקודין⁵, שע"י קיום המצוות מעלה אני עליכם כאילו עשאוני⁶. וזהו"ע ישאהו על אברתו, שמצד הרחמים רבים דבחי' נשר הנה ע"י התשובה נעשה העילוי למעלה מבחינת רמ"ח אברים דמלכא שע"י המצוות (ישאהו על אברתו). וזה מתאים עם המבואר בקבלה⁷ דחיות המרכבה בהם מאיר מי"ג תיקוני דיקנא, ולמעלה יותר נשר הוא בחי' עתיק שנעתק ונבדל מכל סדר ההשתלשלות, שלכן מצד בחי' זו אין שום מדידות והגבלות, גם לא המדידות שבמדריגות הכי עליונות שבסדר השתלשלות, עד גם להמדידות דתורה ומצוות. ולכן מצד בחינה זו ישאהו על אברתו. וי"ל בדא"פ שזהו ג"כ הטעם מה שקוראין פרשת האזינו בעשי"ת או תיכף אחרי יום הכפורים, כי אז הוא זמן התשובה, אשר גם מי שחטא, בין חטא כפשוטו ובין חטא מלשון חסרון כמ"ש⁸ אני ובני שלמה חטאים, והיינו שחסר לו בשלימות עבודתו, הנה מצד הגילוי דבחי' נשר, נעשה ע"י התשובה העלי' למעלה מבחי' אברתו.

וצריך להבין מ"ש כנשר דוקא, והרי כל ד' חיות המרכבה, פני ארי' פני שור פני נשר וכו' בי"ג תיקוני דיקנא, ולמה אומר כנשר דוקא. ואף שבחי' נשר כאן קאי על בחי' עתיק כנ"ל, שבחינת עתיק הוא נעתק ונבדל מכל סדר ההשתלשלות ומכ"ש שהוא נעתק ונבדל מעולם הבריאה ששם (בעולם הבריאה) הוא ד' חיות המרכבה, מ"מ, ממ"ש כנשר גו', שמדמה את בחי' עתיק ובחי' רחמים רבים שלמעלה לנשר, הרי מובן שמדמה אותו לבחי' נשר שבהשתלשלות, בחי' נשר שבמרכבה, ועד לנשר הגשמי שלמטה. וכידוע שנשר הגשמי שלמטה הוא רחמני⁹, היפך העורב¹⁰,

1) האזינו לב, יא.

2) תרמ"א (המשך יונתי תר"מ — תורת שמואל שער שמיני ע' מד).

3) ע"פ פיוט יגדל.

4) חוקת יט, יד. וראה זח"ב קיז, ריש ע"ב.

5) ראה תניא רפכ"ג.

6) זח"ג קיג, א. וראה ויק"ר פל"ה, ז.

7) ראה זח"א יח, סע"ב. רמ"ז לזח"ג ס"פ עקב. הובא באוה"ת האזינו ע' א'תרפה. רד"ה כנשר יעיר קנו תרע"ח (סה"מ תרע"ח ס"ע כג ואילך). רד"ה הנ"ל תרפ"ב (סה"מ תרפ"ב ע' לג).

8) מלכ"ס א, כא. וראה לקו"ת מטות פב, א. נצבים נא, א. ובכ"מ.

9) תנחומא עקב ב. פרש"י האזינו שם.

10) תנחומא שם.

ולנשר זה שלמטה שהוא רחמני הוא מדמה את בחי' הרחמים רבים שלמעלה. והענין הוא, דהנה בד' חיות המרכבה פני ארי' אל הימין ופני שור מהשמאל ופני נשר הוא באמצע. שמזה מובן שפני נשר בענין האבות הן הן המרכבה¹¹ הוא מדתו של יעקב, קו האמצעי. וכידוע שאברהם הוא בקו הימין, יצחק בקו השמאל ויעקב בקו האמצעי. וזהו ג"כ המשך הכתובים¹² כי חלק הוי' עמו יעקב חבל נחלתו גוי' כנשר יעיר קנו גוי', דענין כנשר יעיר קנו בא בהמשך ליעקב גוי'. ולכן אומר כנשר דוקא, שהוא מדתו של יעקב, כי יעקב הוא שלימו דאבהן¹³.

וביאור ענין מעלת קו האמצעי¹⁴, הנה ידוע¹⁵ שקו האמצעי הוא בריח התיכון המבריח מן הקצה אל הקצה. ויש בזה ב' ענינים. ענין א' הוא שמבריח מן קצה היותר עליון עד קצה היותר תחתון. וכמו בריח התיכון שבמשכן שהי' מבריח מן קצה האחד של המשכן ועד לקצהו השני¹⁶, שלכן הי' ארכו ע"ב אמה¹⁷, דכמו"כ הוא בקו האמצעי שהוא מבריח מן קצה היותר עליון עד קצה היותר תחתון. ושני ענינים אלו (מה שמבריח מן קצה היותר עליון ונמשך עד לקצה היותר תחתון) תלויים זה בזה, דלהיות אַז ער נעמט פון למעלה מעלה, לכן הוא נמשך עד למטה מטה, וכידוע שעומק רום ועומק תחת שייכים זל"ז. דכמו"כ הוא גם בעבודה, כידוע בענין ממעמקים קראתיך הוי', אשר העבודה שמבחינת עומק לפנים מעומק [שזהו ענין מעמקים לשון רבים כדאיתא בזהר¹⁸] שלמטה, הנה עבודה זו מגעת לבחינת עומק שלמעלה, עד לשלימות המחילה סליחה וכפרה דיום הכפורים שהיא לפני הוי'¹⁹ ועד לבחינת והרוח תשוב אל האלקים אשר נתנה²⁰, שבלקו"ת פ' זו²¹. וענין הב' בקו האמצעי אשר מראשו ועד סופו הוא בשוה בלי שינויים. והסיבה להעדר השינויים שבו הוא להיותו מבריח מן קצה היותר עליון, שמטעם זה הוא נמשך עד למטה מטה כנ"ל, ובכל מקום הוא בשוה. דקו הימין וקו השמאל, להיות שהם רק הארות כו', הנה הסדר בהארת אור הוא שכל מה שנמשך למטה יותר הוא מתמעט (ומשתנה), משא"כ קו האמצעי וואָס ער נעמט פון למעלה מעלה כנ"ל, וכידוע אשר הגם שכל הקוין מגיעים בהכתר הוא רק בבחי' חיצונית הכתר משא"כ קו האמצעי מגיע לבחינת פנימיות הכתר²², לכן הוא בסופו כמו בראשו, בלי שום שינוי. והנה

(11) ב"ר פמ"ז, ו. פפ"ב, ו.

(12) האזינו שם, ט.

(13) זח"א קמז, ב (בס"ת). שם קמט, ריש ע"ב. ועוד.

(14) בהבא לקמן — ראה ד"ה כנשר הנ"ל (סה"מ תרע"ח ע' כד ואילך). קונטרס מאמרים הנ"ל ס"ע 36 (ואילך).

(15) ראה זח"ב קעה, ב.

(16) ראה תרומה כו, כח.

(17) ראה רבנו בחיי תרומה שם. ספרים שהובאו בתורה שלימה תרומה שם (אות פו).

(18) ראה זח"ב סג, ב. זח"ג ע, רע"א.

(19) אחרי טז, ל.

(20) קהלת יב, ז.

(21) האזינו עא, ג.

(22) ראה תו"ח נח סה, ב. המשך תער"ב ח"א ע' רכ ואילך. ח"ב ע' תשמב ואילך. סה"מ תרפ"ג ע' קו ואילך. תש"ז ע' 152 ואילך. ועוד.

כמו"כ הוא גם בציור גוף האדם שנעשה בצלם שלמעלה כמ"ש²³ נעשה אדם בצלמנו כדמותנו, וכתוב נעשה אדם נעשה לשון רבים כמו שנתבאר במאמרים הקודמים²⁴, גם בו ישנם ג' קוין, יד ימין ורגל ימין שהוא בדוגמת קו הימין שלמעלה, יד שמאל ורגל שמאל שהוא דוגמת קו השמאל שלמעלה, ראש גוף ויסוד שהוא דוגמת קו האמצעי שלמעלה. הנה בקו הימין וקו השמאל ישנם שינויים, שאינו דומה ידים לרגלים ובפרט לצפרנים שהם רק טפלים להאדם, משא"כ בקו האמצעי הרי ידוע בענין אין קישוי אלא לדעת²⁵ אשר מיד שמתעורר בדעתו שבמוחו הנה באותו הרגע מתעורר היסוד כו' כמבואר בהוספות לתו"א²⁶. דכמו"כ הוא גם בג' הקוין שלמעלה, אשר ב' הקוין ימין ושמאל, חד אריך וחד קציר²⁷, הם מתמעטים ומשתנים כו', משא"כ קו האמצעי, חד בינוני²⁷, שהוא מראשו ועד סופו בשה. וזהו מעלת יעקב קו האמצעי שלימו שבאבהן¹³, שהיתה מטתו שלימה²⁸. דאברהם יצא ממנו ישמעאל ויצחק יצא ממנו עשו²⁹, ואף שהוא רק בדרך יצא³⁰ מ"מ הרי יצא ממנו. והוא דלהיות שאברהם ויצחק הם בקו הימין והשמאל, אשר ב' קוין אלו כל מה שהם נמשכים למטה הם מתמעטים כו' כנ"ל, הנה מצד המיעוט אחרי מיעוט שנעשה בסיום ההמשכה, הי' אפשר להיות יצא ממנו כו'. משא"כ יעקב להיותו בקו האמצעי שאין בו שינויים היתה מטתו שלימה, אשר גם כמו שהוא נמשך למטה בבחי' מטתו הוא בתכלית השלימות.

ובזה יובן מ"ש בכתבי האריז"ל³¹ על הפסוק³² שלשה המה נפלאו ממני וארבעה לא ידעתים דרך הנשר בשמים, שהי' שלמה מתמה איך הנשר שהוא עוף טמא נמצא בשמים בבחינת המרכבה שלמעלה. וידוע³³ הקושיא בזה למה הי' שלמה מתמה על ג' — רק הנשר והרי גם ארי' הוא חי' טמאה ומ"מ פני ארי' הוא אחד מד' חיות שבמרכבה. אך הענין הוא, דנשר מלשון נשר ונפל. וזהו החידוש שבנשר על ארי' אשר גם מה שנשר ונפל הנה גם זה הוא בשמים. ולכן הי' מתמה על נשר דוקא ולא על ארי', דמה שארי' הוא בשמים הוא רק השרש דארי' ולא כמו שנפל למטה בבחי' חי' טמאה. ואף שזה גופא מה שנפל למטה כ"כ מורה על מעלת שרשו, כידוע מ"ש באוה"ח³⁴ שמצד תוקף האור דקדושה שבבחינת פני ארי' שבמרכבה לכן

(23) בראשית א, כו.

(24) ד"ה כי המצוה דש"פ נצבים תשכ"ח. ד"ה תקעו דיום ב' דר"ה שנה זו (תשכ"ט) פ"ד (סה"מ תשכ"ט

ע' ו' ואילך).

(25) יבמות נג, סע"ב.

(26) קה, סע"ג ואילך.

(27) תקו"ז בהקדמה (ז, א).

(28) תו"כ בחוקותי כו, מב. ויק"ר פל"ו, ה.

(29) ויק"ר שם. פסחים נו, א. ספרי ואתחנן ו, ד. ועוד.

(30) ראה לקו"ת שה"ש ט, ד.

(31) לקו"ת עה"פ.

(32) משלי ל, יח.

(33) אוה"ת האזינו ע' א'תרפט ואילך. ד"ה הנ"ל תרע"ח (סה"מ תרע"ח ע' ל).

(34) אחרי יז, יד.

נפל למטה כל כך בחינת טמאה דוקא, מ"מ הרי לאחרי הנפילה כו' אינו בשמים, שעל ידי המסכים והפרסאות וההפסקים שמבדילים הוא נפל ונעשה נפרד משרשו. משא"כ דרך הנשר בשמים הוא שגם מה שנשר ונפל הוא ג"כ בשמים. דזהו מעלת קו האמצעי על קו הימין וקו השמאל, ימין מקרבת ושמאל דוחה³⁵, דמה שימין מקרבת הוא מה שהוא מברר מזכך ומעלה את דברים המותרים, משא"כ דברים האסורים וקשורים בידי החיצונים הנה בהם שמאל דוחה. משא"כ מצד קו האמצעי, בחינת רחמים דנשר, הנה גם מה שנשר ונפל, גם זה הוא בשמים דזהו מעלת התשובה, אשר התשובה מהפכת גם את הזדונות לקדושה. שבתחילת עבודת התשובה, נעשים הזדונות רק לשגגות, אבל תכלית התשובה הוא שהזדונות נהפכים לזכיות³⁶. וזוהי מעלת התשובה, בחינת בקש שלום³⁷, על העבודה דסור³⁷ מרע ועשה טוב³⁸.

וזהו כנשר יעיר קנו גו', שקאי אדלעיל מיני' כי חלק הוי' עמו יעקב חבל נחלתו ימצאהו בארץ מדבר גו' יצרנהו כאישון עינו³⁹. יעקב הוא בחי' קו האמצעי כנ"ל, שלכן הוא בשוה מראשיתו ועד סופו. דזהו יעקב חבל נחלתו שהוא דוגמת החבל שראשו אחד למעלה וראשו השני למטה, הנה כשמנענעים בקצהו התחתון מתנענע גם קצהו העליון כמבואר באגרת התשובה⁴⁰, דלהיות שיעקב הוא קו האמצעי לכן הוא חבל נחלתו כו'. ימצאהו בארץ מדבר, מדבר הוא אשר לא ישב אדם שם⁴¹, שבחי' אדם העליון שנמשך ע"י התומ"צ לא ישב שם⁴². ואעפ"כ הנה מצד התשובה (קו האמצעי) ימצאהו בארץ מדבר וכתהו ליל ישימון, שגם בזה ימצאהו, כמבואר בלקו"ת⁴³ בענין ובקשתם משם⁴⁴. יצרנהו כאישון עינו⁴⁵ הוא השחור שבעין שהמאור יוצא הימנו כדפירש"י, והו"ע⁴⁶ אתהפכא חשוכא לנהורא⁴⁷, דכאשר מהפכים את החשוכא לנהורא הנה אז הוא יתרון האור, כידוע⁴⁸ בענין יתרון האור מן החשך⁴⁹. וע"ז ממשיך אח"כ כנשר יעיר קנו גו' ישאהו על אברתו שמצד בחי' כנשר הוא בחי' עתיק כנ"ל (שלשם מגיע קו האמצעי?) ישאהו על אברתו, למעלה מתורה ומצוות, סליחה וכפרה, ועד שנמשך לו מבחי' שלמעלה מתורה ומצוות, על אברתו, ומסיים

(35) סוטה מז, א. וש"נ.

(36) יומא פו, ב.

(37) תהלים לד, טו.

(38) ראה לקו"ת בלק עד, א ואילך. סה"מ תרל"ד ע' קנו ואילך. תרע"ח ע' קלט ואילך.

(39) האזינו שם, יו"ד.

(40) פ"ה"ד.

(41) ירמי' ב, ו.

(42) לקו"ת נשא כ, ג.

(43) ראה לב, ב.

(44) ואתחנן ד, כט.

(45) ראה ד"ה כנשר הנ"ל (סה"מ תרע"ח ע' כט. קונטרס מאמרים הנ"ל ע' 46).

(46) ראה ד"ה יסובבנהו במאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ו ס"ע שסג. ע' שצו.

(47) ראה זח"א ד, א. תניא פ"י.

(48) ראה בארוכה המשך תער"ב ח"ג ע' א'שטו ואילך.

(49) ע"פ קהלת ב, יג.

כנשר יעיר קנו, ש"פ האזינו, י"ג תשרי, ה'תשכ"ט

קכה
הוי' בדד ינחנו ואין עמו א-ל נכר⁵⁰, שאין לזרים אתך ויהיו לך לבדך⁵¹, ישראל ומלכא
בלחודוהי⁵².

(50) האזינו שם, יב.
(51) משלי ה, יז.
(52) ראה זח"ג לב, א.